

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Дороніна Є.,

Центр дитячої та юнацької творчості м. Білопілля

Переклад – цілеспрямований процес відтворення письмового тексту чи усного вислову засобами іншої мови. Оскільки переклад – це передавання змісту, то перекладаються не слова, граматичні конструкції чи інші засоби мови оригіналу, а думки, зміст оригіналу. Згідно з теорією перекладу, неперекладних матеріалів не існує – є складні для перекладу тексти. Труднощі під час перекладання пов'язані, по-перше, з недостатнім знанням мови оригіналу, по-друге, з недостатнім знанням суті предмета, по-третє, з недостатнім знанням мови, якою перекладають, або з відсутністю в цій мові готових відповідників для висловлення того, що вже було висловлено засобами мови оригіналу.

Технічний переклад – це вид інформаційної діяльності, використовуваний для обміну науково-технічною інформацією між людьми, які спілкуються різними мовами. Особливості технічного перекладу полягають у насиченості текстів термінами, спеціальною інформацією (часто – якісно новою і майже нікому невідомою). Науково-технічна інформація, як правило, оформляється в письмовому вигляді, отже, для якісного перекладу потрібна термінологічна підготовка. Напр.: многопролетная шарнирно-консольная балка – multi-span hinged-cantilever beam; равномерно-распределенная загрузка – uniformly distributed load; изгибающий момент – bending moment.

Поділ складних випадків перекладу на граматичні та лексичні явища – досить умовний, адже в кожній мові граматичне тісно пов'язане з лексичним і спосіб передачі в перекладі граматичних форм і конструкцій нерідко залежить від їх лексичного наповнення.

В залежності від характеру одиниць мови оригіналу, які розглядаються як вихідні у процесі перетворення, перекладацькі трансформації поділяються на лексичні та граматичні. Під час перекладу англійською мовою російських або українських наукових текстів має місце перебудова речення, додавання чи перестановка тих чи інших одиниць, напр.: Возможно определение опорных реакций другим способом, но он более трудоемок. It is possible to determine the bearing reactions in a different way, but it is more time taking process. Обов'язковою умовою адекватного перекладу є вміння правильно аналізувати граматичну будову іншомовних речень, мати широкі

знання граматичних норм цільової мови та сталі навички мовлення мовою перекладу, у тому числі навички вживання у перекладі слів, словосполучень та синтаксичних конструкцій, які є у мові перекладу і які відсутні у мові оригіналу [3, 10-14].

Особливості перекладу лексичного складу наукового тексту полягають у логічності, компактності, об'єктивності викладу інформації, відсутності емоційного забарвлення, широко розвинутій синонімії. Широке використання у науковому стилі загальнонаукових, спеціальних та термінологічних елементів робить повідомлення конкретним і логічним.

Лексичні трансформації передбачають використання таких прийомів, як генералізація (узагальнення), напр.: Для упрощения расчетов составлялись поэтапные схемы балок, включающие в себя: основные, передаточные, подвесные. To simplify the calculations it is made the gradual scheme of beams, which include: basic, transmissive, suspension; та конкретизація, напр.: Для каждой из балок составлялось по три независимых уравнения статики, поскольку они относятся к плоской системе произвольно расположенных сил. For each of the beams are compiled three independent equations of statics, as they refer to a flat system of arbitrarily positioned forces.

Слід зазначити, що при перекладі наукового тексту домінантами перекладу, що забезпечують адекватність перекладу, будуть усі засоби, що пов'язані з об'єктивністю, логічністю і стислістю викладу. Врахування прагматичних факторів зумовлює внесення до тексту додаткових елементів, виключення з нього елементів, надлишкових з точки зору іншомовного адресату, а також перелік змістових перетворень – генералізацію (узагальнення) та конкретизацію.

1. Алимов В. В. Теория перевода. Перевод в сфере профессиональной коммуникации. - М. : УРСС, 2004. – 160с.
2. Валгина Н. С. Теория текста: Учебное пособие. – М. : Логос, 2004. – 280с.
3. Карабан В. І., Борисова О. В., Колодій Б. М., Кузьміна К. А. Попередження інтерференції мови оригіналу в перекладі (вибрані граматичні та лексичні проблеми перекладу з української мови на англійську) / Навчальний посібник. – Вінниця. НОВА КНИГА, 2003. – 208с.

Наук. кер. – Куліш В. С., *викл. СумДУ*

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, м. Суми, 19-20 квітня 2013 р. / Відп. за вип. В.В. Опанасюк. — Суми : СумДУ, 2013. — Ч.1. — С. 95-96.